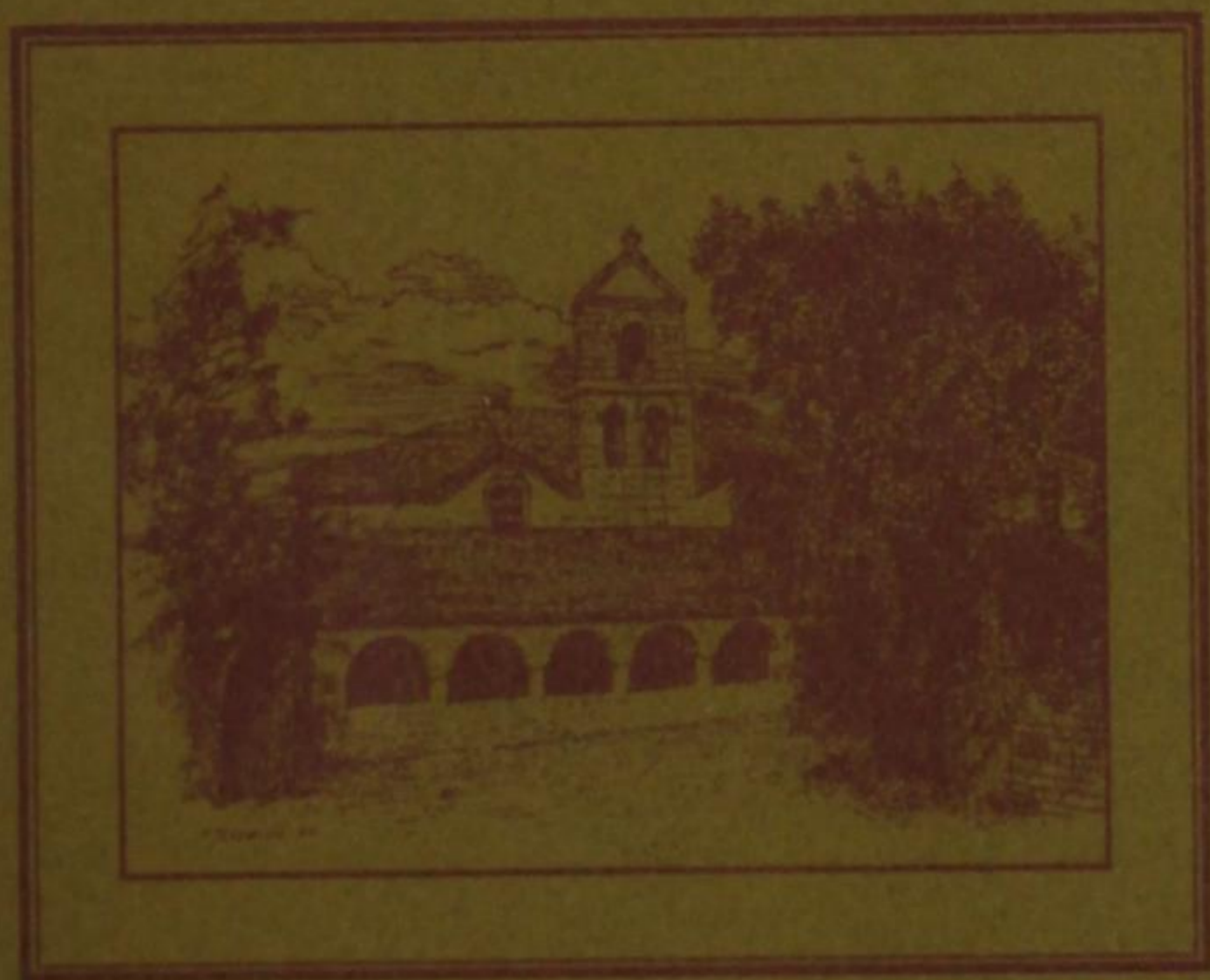

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΥΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Αράπογλου-Αρράς Μ., Βρέλλης Π., Γαλάνης Ι.,
Γκίνου Ε., Γκότοβος Α., Δέμος Α., Δερέκα Α.,
Δοκανάρης Ν., Εργολάβος Σ., Ζιωγάνας Β., Ζώτος Μ.,
Θεοχάρης Ι., Κάγκαλου Ι., Καραβίδας Γ.,
Καραγιώργος Π., Κασαγιάννη-Ρίζου Α., Κατσαλίδας Ν.,
Κογκούλης Ι., Κόντος Σ., Κουρμαντζή Ε., Κυριακίδης Π.,
Κωσταύλας Κ., Λιάρου-Αργύρη Ε., Λίτος Α., Λώλης Δ.,
Μάργαρης Β., Μαρινέλη Π., Μασσαλάς Χ., Μέγα Β.,
Μότσιος Γ., Μούλιας Ν., Μπαλτά Γ., Μπασιάκας Κ.,
Μπουρατζή-Θώδα Α., Νιτσιάκος Β., Νούτσος Π.,
Παλιούρας Α., Παππάς Σ., Παρθενίου Γ., Πέτσιος Κ.,
Ρόκου Β., Σκαλτσογιάννης Π., Τέντας Ν., Τζιόβας Π.,
Τζούλης Χ., Τριάντου-Καψωμένου Ι., Τρίτος Μ.,
Τσιάνου-Κύργιου Ε., Φωτιάδου Ε., Στεφάνου Τ.

Βρανούσης Λ., Σιωμόπουλος Δ.

J. Milton, J. Bostok, J. Murray, J. Night, A. Palli-
Bartolommei, H. Ibsen, M. Isanos, A. Ταρκοβσκι
V. Ilitch, C. Антонов, Φ. Κρυβун

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ: ΕΝΑΣ ΑΓΝΟΗΜΕΝΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

1. Γενικές πληροφορίες

Ο Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως Σοφιανός, είναι μια αγνοημένη από τους πολλούς σημαντική θρησκευτική και εθνική προσωπικότητα του τόπου μας, ένας πραγματικός σωτήρας της Ηπείρου, που έζησε τον 17ο αιώνα.

Ο ιεράρχης αυτός, υπήρξε μια διακεκριμένη θρησκευτική φυσιογνωμία και ένας μεγάλος εθνικός αγωνιστής.

Η μορφή και το έργο του, επηρέασαν τη ζωή και την ιστορία του Πωγωνίου και της Ηπείρου γενικότερα.

Οι αγώνες του, με επίκεντρο το μεγαλοχώρι του Βορείου Πωγωνίου την Πολύτσανη, σφράγισαν την πορεία αυτού του τόπου.

Η συμβολή του, στο σταμάτημα της εξώμοσης στην Ήπειρο, υπήρξε αποφασιστική.

Πολλοί τον ονομάζουν Απόστολο, Πρόδρομο του Κοσμά του Αιτωλού και ισάξιά του. Αναμφίβολα ο Σοφιανός, κατέχει ξεχωριστή θέση στο πάνθεο των ηρώων και των μαρτύρων του τόπου μας.

Για την Πολύτσανη ιδιαίτερα, ο Σοφιανός, αποτελεί την ηρωικότερη μορφή και τον εξοχότερο μάρτυρα και αναδεικνύεται ο ακατάβλητος υπερασπιστής και ο φύλακας άγιός της. Η Πολύτσανη είχε την εξαιρετική εύνοια της Θείας Πρόνοιας, λίγες δεκαετίες μετά τη μεγάλη καταστροφή της του 1635 περίπου, από τουρκαλβανικά στίφη, να δεχτεί την ευεργετική παρουσία του φωτισμένου και μεγάλου αυτού ιεράρχη, που έμπρακτα και ουσιαστικά εκδήλωσε τη στοργή και τον πόνο του γι' αυτή και συνέβαλε αποφασιστικά στη διάσωση και αναγέννησή της.

Λεπτομέρειες για τη ζωή του Σοφιανού, δε γνωρίζουμε. Ο τόπος και ο χρόνος της γέννησής του, παραμένουν άγνωστα, όπως άγνωστη είναι και η χρονολογία της χειροτονίας του, ως Επισκόπου Δρυϊνουπόλεως, αφού το όνομά του, δεν περιλαμβάνεται σε κανέναν από τους γνωστούς επισκοπικούς καταλόγους.

Η πρώτη ιστορική μαρτυρία για το Σοφιανό, εντοπίζεται στα 1672, όταν ίδρυσε μοναστηριακή σχολή στον Άγιο Αθανάσιο της Πολύτσανης.¹

Αργότερα, παραιτήθηκε από τον επισκοπικό θρόνο και έγινε μεγαλόσχημος μοναχός στον Άγιο Αθανάσιο.

Από κει, με τη θαρραλέα και εμπνευσμένη διδασκαλία του, θέρμανε τις ψυχές των Χριστιανών, τους ξεσήκωσε, συγκρότησε ένοπλες ομάδες και κατόρθωσε να αποκρούσει βίαια και δυναμικά τους εχθρούς της πίστης και της πατρίδας και να σταματήσει τον εξισλαμισμό, που απειλούσε όλη την περιοχή του.

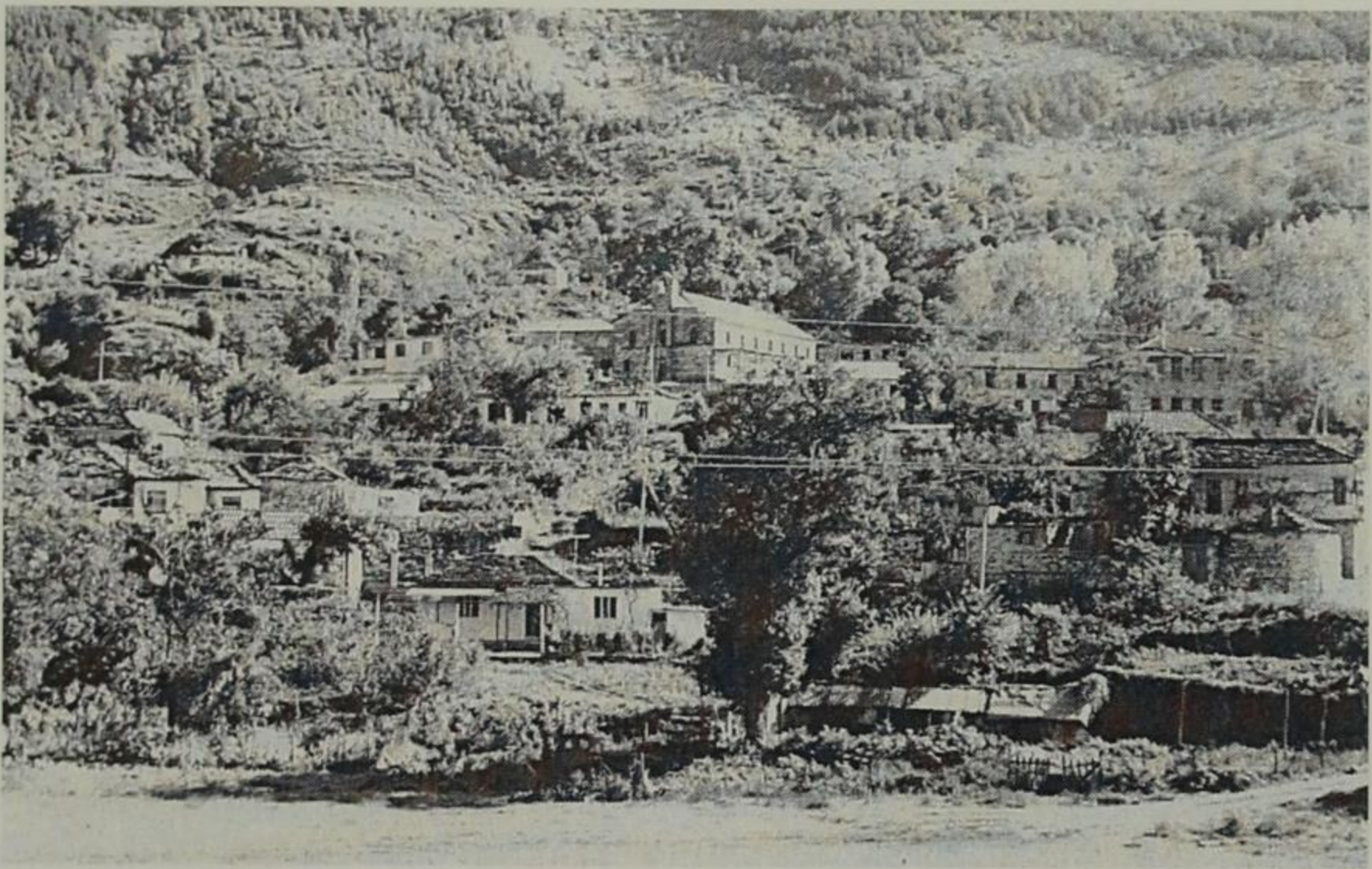
Και το τέλος της πολύπλευρης δράσης και μαζί και της ζωής του, τον βρίσκει στο μοναστήρι του, τον Άγιο Αθανάσιο, όπου πέθανε και τάφηκε το 1711.

Από τα απολύτως εξακριβωμένα αυτά στοιχεία, γίνεται φανερό, πως ορμητήριο της ζωής και της δράσης του Σοφιανού, υπήρξε η Πολύτσανη και ιδιαίτερα το μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου. Να είναι τούτο τάχα τυχαίο ή να οφείλεται σε ισχυρούς συναισθηματικούς δεσμούς του με τον τόπο αυτό, εξαιτίας της καταγωγής του απ' αυτόν; Το πιθανότερο είναι ότι ο Σοφιανός ήταν από την Πολύτσανη, γιατί αλλιώς δεν εξηγείται το ιδιαίτερο και επίμονο ενδιαφέρον και η μεγάλη αγάπη του γι' αυτή.

Με την άποψη αυτή, άλλωστε, συμφωνούν και οι Βορειοηπειρώτες ιστορικοί ερευνητές Β. Μπαράς και Ν. Παπαδόπουλος.²

1. Το Μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου αρχικά ήταν Μετόχι της Ιεράς Μονής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πολύτσανης, ο ναός του οποίου σώζεται και σήμερα. Ο ναός του Αγίου Αθανασίου είναι βυζαντινού ρυθμού και σύμφωνα με παράδοση χτίστηκε το 1080.

2. Ν. Παπαδοπούλου, Η Δρόπολις της Β. Ηπείρου, σελ. 71. Η Δούβιανη.

Όπως και αν έχει το πράγμα, βέβαιο είναι, πως οι δεσμοί του Σοφιανού με την Πολύτσανη, είναι ισχυρότατοι και οι συνέπειες των αγώνων του γι' αυτή, την ευρύτερη περιοχή της και την Ήπειρο ολόκληρη, ευεργετική.

2. Μεγάλοι εξισλαμισμοί στην Ήπειρο

Στις αρχές του 12ου αιώνα, μεγάλος κίνδυνος προβάλλει απειλητικά στην περιοχή της μέσης Ηπείρου.

Η περίοδος αυτή, είναι για την Ήπειρο γενικά, από τις πιο φοβερές της ιστορίας της, γιατί είχε ν' αντιμετωπίσει ένα οργανωμένο κίνημα ομαδικών εξισλαμισμών, που επέβαλαν οι Τούρκοι, για να εξαφανίσουν την ελληνοχριστιανική υπόσταση των Ηπειρωτών.

Το φαινόμενο των εξισλαμισμών, δεν ήταν νέο, και ειδικότερα για τις Βόρειες επαρχίες της Ηπείρου, άρχισε να εμφανίζεται από την εποχή του Μουράτ του Β' (1421-1451) και πήρε πιο μεγάλες διαστάσεις μετά την επανάσταση του Επισκόπου της Τρίκκης Διονυσίου, του λεγόμενου Σκυλοσόφου (1611), για να εξελιχτεί σε πραγματική μάστιγα, για όλη την περιοχή.

Το ρεύμα της εξώμωσης, στις αρχές του 12ου αιώνα, είχε πάρει τέτοια έκταση στις περιοχές της σημερινής Βορείου Ηπείρου, ώστε, κατά τον Αραβαντινό, υπήρχε κίνδυνος να κατακλύσει όλη την Ήπειρο και κατά τον Ιταλό περιηγητή Monteatvano, υπήρχε φόβος εξισλαμισμού, όλων των κατοίκων των περιοχών αυτών, μέσα σε μια δεκαετία.

Λίγο αργότερα, οι πιέσεις των Τούρκων σ' ολόκληρη την περιοχή, γίνονται ανυπόφορες, με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν κατάσταση απελπιστική.

Με τα ίδια μελανά χρώματα, σκιαγραφεί την κατάσταση ο Πολυτσανίτης λόγιος Μ. Οικονομίδης:

«Ο κίνδυνος ήτο μέγιστος, λέει ο Οικονομίδης. Δεν ηπειλείτο μόνον η Ζαγοριά, αλλά και το Πωγώνιον, η Λιντζουριά, η Ρίζα, το Ζαγόριον και όλη, δυνάμεθα να είπωμεν, η Ήπειρος, διότι οι εξωμόται, φανατικώτατοι καταστάντες, μυρίας μετήρχοντο πιέσεις κατά των μη εξωμοσάντων συγγενών και γειτόνων αυτών».³

3. Ο Σοφιανός σταματάει τους εξισλαμισμούς και σώζει την Ήπειρο

Αυτή ακριβώς την εποχή, και σ' αυτές τις κρίσιμες περιστάσεις, υψώνει το ανάστημά του, ο Επίσκοπος Σοφιανός.

«...Το ευτύχημα όμως ήταν, ότι στην κρίσιμη εκείνη περίοδο, ένα καινούριο εθνικό αστέρι φάνηκε στον Ηπειρωτικό ορίζοντα. Ήταν ο νεαρός δεσπότης Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου Σοφιανός...», λέγει ο Β. Μπαράς, και συνεχίζει: «Ο Σοφιανός άρχισε την αντιστασιακή του δράση παρασκηνιακά».⁴ Και με τη φλογερή του διδασκαλία και τις επίμονες προσπάθειες, σύμφωνα με τον Μ. Οικονομίδη, «...κατώρδωσεν, αφ' ενός μεν να στερεώση τους εν τη πίστει κλονιζομένους, να εγείρει τείχος αδιάσειστον εις τον ορμητικόν του εξισλαμισμού χείμαρον

3. Μ. Οικονομίδη, Ημερολόγιο 1914, σελ. 219.

4. Β. Μπαράς, Το Δέλβινο της Β. Ηπείρου, σελ. 42.

και να περιορίση τα επικινδυνότατα μικτά συνοικέσια, αφ' ετέρου δε δια της ην ήσκει επιρροής εφ' όλων των Οθωμανών του Αργυροκάστρου και των περιχώρων, να συγκεντρώσει επί το αυτό, όλους τους εξωμότας και κατοικήση αυτούς εις το Μαλέσοβον».

Ήταν δε η επιρροή του στον μουσουλμανικό πληθυσμό της περιοχής, πολύ μεγάλη, γιατί όπως σημειώνει ο Λαμπρίδης: «Οι Οθωμανοί εθεώρουν και εσέβοντο τον Επίσκοπόν τούτον, ως Άγιον δια τε τους χρηστούς και αγίους αυτού τρόπους και δια το εξής γεγονός. Απωλέσθη ποτέ νεάνιδος Οθωμανίδος φέσιον υπό φλωρίων κεκαλυμμένον, όπερ μετά πολλάς ερεύνας και ανακρίσεως ανεύρεν ο αρχιερεύς ούτος εντός φωλεάς πελαργού. Εθεωρήθη δε τούτο ως θαύμα του αγνού και ευσεβούς τούτου Επισκόπου παρά των Οθωμανών.⁵ Στην Πολύτσανη μάλιστα όπως γράφει τόσο ο Μ. Οικονομίδης όσο και ο Αθ. Λίνας, διηγούνταν και το εξής ακόμα θαύμα του Σοφιανού: Φύτεψε κάποτε τρία δαυλιά από άγρια κερασιά, που έβγαλαν βλαστάρια.

«Αργότερα όμως, λέει ο Μπαράς, η κατάσταση έγινε εκρηκτική και οι αρνησίδρησκοι, επικίνδυνα απειλητικοί. Τότε ο Σοφιανός, δεν μπόρεσε να κρατηθή περισσότερο στα παρασκήνια. Έζωσε το σπαθί του κι επήρε δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κορφοβούνια της Νεμέρτσικας. Βρέθηκε από τους πρώτους εκεί, που τον καλούσε το καθήκον της τιμής, ανάμεσα στο αγωνιζόμενο ποίμνιό του, και το εσκέπασε με τις ηγετικές του φτερούγες. Έστησε λοιπόν το λημέρι του, στο Μοναστήρι του Αη-Θανάση στην Πολύτσιανη...».

Και κατά το Γερμανό γεωγράφο Α. Phillipson: «...παραιτηθείς προσήλθεν εις την παρά την Πολύτσανην Μονήν του Αγίου Αθανασίου, ίνα διδάξη τους περιοίκους και ενισχύση αυτούς εις την εγκαρτέρησιν και την αποτροπήν του κινδύνου της εξωμοσίας».⁶

Στο Σοφιανό λοιπόν, αποδίδεται το σταμάτημα της εξάπλωσης του ομαδικού εξισλαμισμού και η σωτηρία ολόκληρης της Ηπείρου, στην κρίσιμη εκείνη εποχή. «Ο σεβάσμιος ούτος ανήρ τα μέγιστα συνετέλε-

5. Ι. Λαμπρίδη, *Ιερά εν Ηπείρω σκηνώματα*, σελ. 15.

6. Phillipson, *Thessalien und Epirus*, Berlin 1897, σελ. 219.

σεν εις αναχαίτισιν του χειμάρρου της εξωμοσίας του απειλούντος να κατακλύση ολόκληρον την 'Ηπειρον»,⁷ γράφει ο Αραβαντινός, που γνώριζε καλά την ιστορία της Ηπείρου.

Και ο Λαμπρίδης ανάμεσα σε πολλά άλλα, σημειώνει: «Εάν η οσημέραι παρατηρούμενη πρόοδος του Ισλαμισμού δεν αναχαιτιζέτο υπό του ιερού τούτου αποστόλου και δεν απεμακρύνοντο εκ του τμήματος τούτου οι εξωμοτούντες δεν θα εισέδυνεν άρα γε ο Ισλαμισμός εις Πωγώνι βραδύτερον και εις Ζαγόριον, καίτοι οι κάτοικοι αμφοτέρων των τμημάτων, αγνοί 'Ελληνες είνε;»

Άλλος δε βαδύς γνώστης της ηπειρωτικής ιστορίας, ο Φάνης Μιχαλόπουλος, σε μια περισπούδαστη μελέτη του για το Σοφιανό, καταλήγει με τα εξής: «Όταν ο Ελληνισμός, κινδύνευε να χαθεί στην 'Ηπειρο, εξαιτίας των αδρόων εξισλαμισμών, υπήρξεν ο πρώτος που ορδώθηκε εναντίον του μιάσματος και με τις ομιλίες του, και τη θεία του έξαρση, κατώρδωσε να το σταματήσει. Αν στο αλύτρωτο εκείνο τμήμα της Βορείου Ηπείρου σώζονται 'Ελληνες, αυτό οφείλεται στον άγιο Σοφιανό και στον κατόπιν μεγάλο εθναπόστολο πάτερ Κοσμά, που κι' αυτός περιηγήθηκε τα μέρη εκείνα, και τα ενίσχυσε στο θρησκευτικό κι' εθνικό πεδίο. Ο Σοφιανός πρέπει να αριθμηθεί μεταξύ των μεγάλων αναγεννητών της εθνότητος» (περιοδ. «Κιβωτός» 1952).

«...Άρα ο Παπά Γιάννης από τις απάτητες βουνοπλαγιές της Μουργκάνας και ο Σοφιανός από τα ψηλώματα της Νεμέρτζικας, μαζί με τους άλλους αφανείς ήρωες και το ανώνυμο και αλογιάριαστο πλήθος των αγωνιστών, εκράτησαν την Ρωμισύνη και Χριστιανοσύνη εκεί απάνω στα βόρεια μέρη της Ηπείρου...» αναφωνεί με θαυμασμό για το Σοφιανό και τον Παπά Γιάννη Θεμελή, που κι' αυτός αγωνίστηκε στην περιοχή του να συγκρατήσει τον εξισλαμισμό, ο Β. Μπαράς, στο βιβλίο του «Το Δέλβινο της Βορείου Ηπείρου».

Με τον ίδιο θαυμασμό, μιλάει για το Σοφιανό και ένας άλλος Ηπειρώτης συγγραφέας, ο Φ. Οικονόμου, που τον χαρακτηρίζει «...τω όντι μεγάλη εθνική φυσιογνωμία και πρόδρομο του 1821, διότι, εις κρίσιμους

7. Π. Αραβαντινού, Χρονογραφία της Ηπείρου, σελ. 29, σημ. 1.

δια το έθνος στιγμάς, ύψωσε μέγαν αναχαιτιστικόν φραγμόν εις την βάρβαρον και αλλόθρησκον επιβουλήν, προς εξισλάμισιν της περιοχής του και ανέτρεψεν ούτω τα σκοτεινά σχέδια της φυλετικής εξαφανίσεως του Χριστιανισμού εις την ελληνικήν εκείνην γωνίαν της ακραίας περιοχής». ⁸

Και ο Μιλτ. Οικονομίδης προσθέτει το δικό του ύμνο για το Σοφιανό με τα παρακάτω λόγια: «...Η σπουδαιότης και το μέγεθος του έργου του Σοφιανού είναι τοιούτον ώστε να δικαιούται της απείρου ευγνωμοσύνης σύμπαντος του Ηπειρωτικού κόσμου. Εις τον Σοφιανόν οφείλομεν, εάν μη όλοι οι Ηπειρώται, τουλάχιστον οι ημίσεις, το ότι είμεθα Χριστιανοί και Έλληνες. Δια την Ήπειρον, ο κορυφαίος των ευεργετών της είναι ο Σοφιανός.

Ελαχίστη λοιπόν προς αυτόν εκδήλωσις ευγνωμοσύνης και τιμής εκ μέρους του Ηπειρωτικού κόσμου ήθελεν είσθαι, ο εορτασμός της μνήμης του καθ' όλη την Ήπειρον. Αναμένομεν να λάβωσι την προς τούτο πρωτοβουλίαν οι Ηπειρωτικοί Σύλλογοι και Σωματεία».

Οι αγώνες εκείνοι του Σοφιανού ενίσχυσαν το φρόνημα των κατοίκων, χαλύβδωσαν τη δύναμή τους και έσωσαν τον τόπο και πάλι αργότερα, όταν επαναλήφθησαν οι εξισλαμιστικές πιέσεις των Τούρκων, γιατί όπως γράφει ο Philoppson: «...Εις την διδασκαλίαν αυτού οφείλεται η εμμονή του τμήματος τούτου και της Ρίζης και Ζαγοριάς εις την πάτριον Θρησκείαν κατά το 1730-1735, ότε οι κάτοικοι των χωρίων αντέστησαν κατά των αγρίως επιτεθέντων γειτόνων εξωμοτών, οίτινες άλλοτε δε δια της βίας, άλλοτε δε δια μυρίων εκβιαστικών τρόπων, προσεπάθουν να εκβιάσουν αυτούς και αλλαξοπιστήσουν».

Έτσι τα μέρη εκείνα, είχαν δώσει νικηφόρα τη μάχη του εξισλαμισμού. Και όταν λίγο αργότερα, άρχισε το μεγάλο του χριστιανικό και εθνικό έργο, ο θρυλικός ισαπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός, όχι μόνο δε συνάντησε εμπόδια και δυσκολίες στην περιοχή, αλλά βρήκε το έδαφος γόνιμο, για τη στερέωση της χριστιανικής πίστης, την ανάπτυξη της ελληνικής παιδείας και την καλλιέργεια της εθνικής ιδέας.

8. Φ. Οικονόμου, Η εκκλησία εν Β. Ηπείρω, Αθήναι 1969, σελ. 38.

Αλλά το έργο του Σοφιανού, όσο και αν δεν έχει αξιολογηθεί εκτενέστερα κι όσο και αν δεν έχει προβληθεί γενικότερα, δεν παύει να είναι μεγάλο και σπουδαίο, με σοβαρές εθνικές προεκτάσεις.

Γι' αυτό λοιπόν, ο Σοφιανός, θαυμάζεται και αγαπιέται από τους Ηπειρώτες λόγιους και ιστορικούς όλων των εποχών, και πιο πολύ από τους Πολυτσανίτες και όλους τους κατοίκους των γύρω χωριών. Ο λαός μάλιστα, που με το αλάθητο κριτήριό του, ξέρει ν' αναγνωρίζει και να τιμάει τους πραγματικά άξιους και μεγάλους, ανακήρυξε το Σοφιανό τοπικό άγιο και τιμούσε τη μνήμη του την 26η Νοεμβρίου, επέτειο του θανάτου του, με ευλαβικό θρησκευτικό πανηγύρι. Εκεί, στον Άγιο Αθανάσιο, όπου φυλάσσονταν τα ιερά λείψανά του, σε αργυρή λειψανοθήκη, καμωμένη από τον ηγούμενο Άνθιμο Σιάμο, συγκεντρώνονταν κάθε χρόνο, χιλιάδες χριστιανοί και μουσουλμάνοι για ν' αποτίσουν φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης, στον σύγχρονο άγιο του χριστιανισμού και του ελληνισμού, τον Επίσκοπο Σοφιανό.

Και αν οι καμπάνες του Αγίου Αθανασίου της Πολύτσανης σταμάτησαν για πολλά-πολλά χρόνια να σημάνουν στη μνήμη του, εξαιτίας του προηγούμενου άθεου αλβανικού καθεστώτος, οι ευσεβείς Πο-

λυτσανίτες δεν έπαυσαν ούτε στιγμή να στρέφουν τον νουν και την καρδιά τους προς Εκείνον, για να αντλούν δύναμη και καρτερία, με την κρυφή προσδοκία της χάρις Του.

Γιατί, όπως σωστά λέγει ο Φάνης Μιχαλόπουλος, «για την ευγνώμονα Πολύτσανη ο Σοφιανός είναι άγιος και στην καρδιά της μένει ανεξάλειπτη η μνήμη του».

Αυτό άλλωστε αποκάλυψαν και τα γεγονότα, που ακολούθησαν αμέσως μετά τη γνωστή αλλαγή του αλβανικού καθεστώτος το 1991.

Στις 21 Ιουνίου του 1991, Πολυτσανίτες προσκυνητές από όλα τα μέρη του κόσμου, μαζεύτηκαν και πάλι στο Μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου, για να ξανασημάνουν τις καμπάνες Του, να αναπέμψουν ευχαριστήριες δοξολογίες και ύμνους στον Άγιό τους Σοφιανό και να ξαναζωντανέψουν τη λησμονημένη ελληνοχριστιανική τους ζωή και παράδοση.

Και τότε εκεί, αποκαλύφτηκε ένα μεγάλο και αληθινό θαύμα!

Σε μια απόμακρη και σκοτεινή κόγχη του Μοναστηριού κάτω στο δάπεδο, σκεπασμένο από παχύ στρώμα σκόνης, από πέτρες και άλλα άχρηστα υλικά, βρέθηκε ένα παμπάλαιο μικρό και άκομψο κιβώτιο, καμωμένο από χοντροκομμένο ξύλο, που στο μπροστινό κάθετο φύλλο του, όταν καθαρίστηκε καλά και με πολλή προσοχή, διαβάστηκε μια μισοσβησμένη επιγραφή, που έγραφε «Σοφιανός 1711».

Τότε με τρεμάμενα χέρια κάποιος προσκυνητής άνοιξε το επάνω καπάκι του κιβωτίου και στα έκπληκτα μάτια όλων αποκαλύφθηκαν ανθρώπινα οστά, που προφανώς ήταν τα λείψανα του Επισκόπου Σοφιανού.

Είναι φανερό, πως μόνο με την επέμβαση της Θείας Πρόνοιας και την ευσέβεια και το σεβασμό των Πολυτσανιτών, διασώθηκαν τα οστά από τις αφάνταστες περιπέτειες και τα μαρτύρια του τόπου και έφτασαν μέχρι τις ημέρες μας, αφού, μετά την πιθανή αρπαγή του ασημένιου οστεοφυλάκιου, άλλαξαν θέση και τοποθετήθηκαν στο ξύλινο κιβώτιο, που βρέθηκαν.

Στις αμέσως επόμενες ημέρες, μέσα στο ναό του Μοναστηριού, κατασκευάστηκε ειδικό απλό και απέριπτο ξύλινο προσκυνητάρι, στο ο-

ποίο ενσωματώθηκε το παλαιό ξύλινο κιβώτιο με τα λείψανα του Αγίου Σοφιανού.

Από τότε, το σημείο αυτό αποτελεί τόπο προσκυνήματος και λατρείας όλων των κατοίκων της περιοχής και πολλών άλλων χριστιανών, που φτάνουν μέχρι την ιερή αυτή γωνιά, κάθε χρόνο, στις 15 Αυγούστου, ημέρα που η Κοινότητα της Πολύτσανης τελεί την πατροπαράδοτη πανήγυρή της και τιμάει συγχρόνως και τη μνήμη του Αγίου Προστάτη της Σοφιανού!

Τον τελευταίο μάλιστα καιρό, Επιτροπή Πολυτσανιτών, ανέλαβε το ιερό έργο να συγκεντρώσει το απαιτούμενο χρηματικό ποσό, για να επισκευάσει και συντηρήσει το Ναό του Μοναστηριού του Αγίου Αθανασίου, που εξαιτίας της μακροχρόνιας διάβρωσης και εγκατάλειψής του κινδυνεύει με κατάρρευση και αφανισμό.

Πρόσφατα, από τον υμνογράφο του Αγίου Όρους Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, συντάχθηκαν το απολυτίκιο και το μεγαλυνάριο του αγίου Σοφιανού, που ακολουθούν:

Απολυτίκιο

«Ιεραρχίας κεχρισμένως τω μύρω, αρχιερέυς περιφανής ανεδείχθης πάσι Χριστού θεράπων ενθεώτατος και σοφώς εποίμανας τον λαόν του Κύριου, Σοφιανέ όσιε, δια λόγων και έργων, και νυν δεισώθει πάντοτε, Χριστόν ελεηθήναι, τους σε μακαρίζοντας».

Μεγαλυνάριο

«Της Δρυϊνουπόλεως ιερός ποιμήν ανεδείχθης, ως των πάλαι ιεραρχών μιμητής εν πάσι, Σοφιανέ παμμάκαρ, ενθέοις προτερήμασι σεμνυνόμενος».